

RESMİ BELGEDE SAHTECİLİK (TCK md. 204)

KORUNAN HUKUKİ DEĞER

Resmi belgede sahtecilik suçuyla korunan hukuki değer, hukuki ilişkilerin kuruluşu, sona erdirilişi, hak ve alacakların tanzim ve ispatında önemli bir araç olan belgelerin gerçekliğine ilişkin toplumda güven duyulmasının sağlanmasıdır. Bir başka ifadeyle, bu suçla belgelerin güvenilirliğine ilişkin kamu güveninin korunması amaçlanmıştır.

FAİL & MAĞDUR

Resmi belgede sahtecilik suçunun birbirinden farklı iki hali mevcuttur. Suçun ilk hali, özel kişinin resmi belgede sahtecilik suçudur. Suçun ilk halinin faili herkes olabilir. İkinci halinin faili ise, yalnızca kamu görevlileri olabilir. Bu suçun mağduru, genel olarak toplum ve toplumu oluşturan bireylerdir.

SUÇUN KONUSU

Resmi belgede sahtecilik suçunun konusu, resmi belgedir. Belge, eski dilimizdeki “evrak” kelimesi karşılığında kullanılmakta olup, yazılı kağıt anlamına gelmektedir. Bu bakımdan, yazılı kağıt niteliğinde olmayan şey, ispat kuvveti ne olursa olsun, belge niteliği taşımamaktadır. Kağıt üzerindeki yazının, anlaşılabilir bir içeriğe sahip olması ve ayrıca, bir irade beyanını ihtiva etmesi gerekir. Bu yazının belli bir kişiye veya kişilere izafe edilebilir olması gerekir. Ancak, bu kişilerin gerçekten mevcut kişiler olması gerekmez. Bu itibarla, gerçek veya hayalî belli bir kişiye izafe edilemeyen yazılı kağıt, belge niteliği taşımaz. Kağıt üzerindeki yazının belli bir kişiye izafe edilebilmesi için, bu kişinin ad ve soyadının kağıda eksiksiz bir şekilde yazılması ve kağıdın bu kişi tarafından imzalanmış olması şart değildir.

Ancak, bazı belgeler (örneğin poliçe gibi kambiyo senetleri) açısından, belge üzerinde kişinin kendi el yazısı ile imzasının atılmış olması gerekir. Zira, imza, ilgili kambiyo senedinin zorunlu şekil şartını (kurucu bir unsurunu) oluşturmaktadır. Bir kişinin, düzenlediği belgeye başkasının adını yazması ve belgeyi imzalaması durumunda da bir belge vardır; ancak, bu belge sahtedir. Belge altında adı yazılan ve adına imza konulan kişi, gerçek veya hayali bir kişi olabilir. Bunun, belgenin varlığına bir etkisi bulunmamaktadır. Bir belgeden söz edebilmek için, kağıt üzerindeki yazının içeriğinin hukukî bir kıymet taşıması, hukukî bir hüküm ifade etmesi, hukukî bir sonuç doğurmaya elverişli olması gerekir. Resmi belge, bir kamu görevlisi tarafından görevi gereği olarak düzenlenen yazıyı ifade etmektedir. Bu itibarla, düzenlenen belge ile kamu görevlisinin ifa ettiği görev arasında bir irtibatın bulunması gerekir. Bu itibarla, bir kamu kurumu ile akdedilen sözleşme dolayısıyla özel hukuk hükümlerinin uygulama kabiliyetinin olması hâlinde dahi, resmi belge vardır. Çünkü

sözleşme, kamu kurumu adına kamu görevlisi tarafından imzalanmaktadır.

Ayrıca belirtmelidir ki, her ne kadar, belgeden söz edilen durumlarda yazılı bir kağıdın varlığı gerekli ise de; bazı durumlarda belgenin varlığını kabul için, yazının kağıt üzerinde bulunması gerekmez. Bir metal levha üzerine yazı yazılması hâlinde de belgenin varlığını kabul etmek gerekir. Bu itibarla, araç plakaları da resmi belge olarak kabul edilmek gerekir.

MADDİ UNSUR

Maddi unsur açısından resmi belgede sahtecilik suçu, seçimlik hareketli bir suçtur. Birinci seçimlik hareket, resmi belgeyi sahte olarak düzenlemektir. Bu seçimlik hareketle, resmi belge esasında mevcut olmadığı hâlde, mevcutmuş gibi sahte olarak üretilmektedir.

Sahtelikten söz edebilmek için, düzenlenen belgenin gerçek bir belge olduğu konusunda kişiyi yanıltıcı nitelikte olması gerekir. Başka bir deyişle, sahteliğin beş duyuyla anlaşılabilir olmaması gerekir. Özel bir incelemeye tâbi tutulmadıkça gerçek olmadığı anlaşılamayan belge, sahte belge olarak kabul edilmesi gerekir. İkinci seçimlik hareket, gerçek bir resmi belgeyi başkalarını aldatacak şekilde değiştirmektir. Bu seçimlik hareketle, esasında mevcut olan resmi belge üzerinde silmek veya ilaveler yapmak suretiyle değişiklik yapılmaktadır. Mevcut olan resmi belge üzerinde sahtecilikten söz edebilmek için, yapılan değişikliğin aldatıcı nitelikte olması gerekir. Aksi takdirde, resmi belgeyi bozmak suçu oluşur.

Birinci ve ikinci seçimlik hareketle bağlantılı olarak belirtmek gerekir ki; sahteciliğin, belgenin üzerindeki bilgilerin bir kısmına veya tamamına ilişkin olmasının, suçun oluşması açısından bir önemi bulunmamaktadır. Üçüncü seçimlik hareket ise, sahte resmi belgeyi kullanmaktır. Kullanılan sahte belgenin kişinin kendisi veya başkası tarafından düzenlenmiş olmasının bir önemi yoktur.

Resmi belgede sahtecilik suçunun ikinci hali suçun kamu görevlisi tarafından işlenmesi halidir. Resmi belgede sahtecilik suçunun ilk halinden farklı olarak, bu suçun kamu görevlisi tarafından işlenmesinin yanı sıra, suçun konusunu oluşturan belgenin kamu görevlisinin görevi gereği düzenlemeye yetkili olduğu resmî bir belge olması gerekir. Bu bakımdan, resmi belgede sahteciliğin kamu görevlisi tarafından yapılmasına rağmen, düzenlenen sahte resmi belgenin kamu görevlisinin görevi gereği düzenlemeye yetkili olduğu bir belge olmaması hâlinde, suçun il hali söz konusudur. Resmi belgede sahtecilik suçunun ikinci halini oluşturan hareketler, suçun ilk haline ilişkin tanımlanan seçimlik hareketlerden ibarettir. Ancak, bu bağlamda özellikle belirtmelidir ki, kamu görevlisinin gerçeğe aykırı olarak bir olayı kendi huzurunda gerçekleştirmiş gibi, bir beyanı kendi huzurunda yapılmış gibi göstererek belge düzenlemesi hâlinde, resmi belgede sahtecilik suçunun ikinci hali oluşur.

MANEVİ UNSUR

Resmi belgede sahtecilik suçunun manevi unsuru, kasıttır. Bu suçun taksirle işlenebilmesi mümkün değildir. Suçun oluşması için genel kasıt yeterlidir, özel kastın varlığına ihtiyaç yoktur. Bu suç hem doğrudan, hem de olası kasıtle işlenebilir.

Çetin Emeç Bulvarı, 1322. Cadde, No: 62/3 A. Öveçler/Çankaya, Ankara

Tel: 00 90 312 473 39 60 Faks: 00 90 312 473 39 62

www.bicakhukuk.com iletisim@bicakhukuk.com

NİTELİKLİ HALLERİ

Resmi belgede sahtecilik suçunun nitelikli halleri mevcuttur. Suçun konusunu oluşturan resmî belgenin, kanun hükmü gereği sahteliği sabit oluncaya kadar geçerli olan belge niteliğinde olması hâli suçun ağırlaştırılmış halini oluşturur. Bu hüküm, belgelerde sahtecilik suçları ile delil teorisi arasındaki ilişki göz önüne alınarak, daha üstün ispat gücüne sahip belgeyi daha fazla korumak ihtiyacını karşılamaktadır. Ancak, değişik yorumlara son vermek amacıyla bir belgenin böyle bir güce sahip olup olmadığının saptanması için kanunlarda bu hususu belirten bir hüküm bulunması gerekli sayılmıştır.

TAKİBİ

Resmi belgede sahtecilik suçunun takibi şikayete bağlı değildir. Re'sen takip edilen bir suçtur.